

Broedvogelinventarisatie Balgoijse Wetering, Wijchen 2009

en overige faunistische waarnemingen in de periode 2004-2009



**Hans Hollander
30 september 2009**

ir. Hans Hollander
Oudelaan 2005
6605 SC Wijchen
024 - 6412564
pubben01@planet.nl

Overige publicaties:

- Hollander, H., 2005. Broedvogelinventarisatie Scoutingterrein St. Walrick – Heumen 2005.
- Hollander, H., 2007. Broedvogelinventarisatie Vormersbos – Wijchen 2006.
- Hollander, H., 2008. Broedvogelinventarisatie Oosterpark 2008.
- Hollander, H., 2008. Broedvogelinventarisatie Wijchens Meer-westplas 2008.
- Hollander, H., 2009. Broedvogelinventarisaties Vormersbos – Wijchen 2006 en 2009.

Inhoud

INHOUD	3
1 INLEIDING	4
1.1 DOELSTELLING	4
1.2 UITVOERING	4
1.3 LEESWIJZER	4
2 GEBIEDSBESCHRIJVING	5
2.1 LIGGING	5
2.2 HISTORIE	6
2.3 TERREINBESCHRIJVING	8
2.4 BELEID EN BEHEER	8
3 BROEDVOGELINVENTARISATIE 2009	9
3.1 METHODE	9
3.2 RESULTATEN	10
4 OVERIGE WAARNEMINGEN VAN 2004 T/M 2009	11
4.1 INLEIDING	11
4.2 VOGELS	11
4.3 ZOOGDIEREN	13
4.4 AMFIBIEËN	13
4.4 DAGVLINDERS	13
4.5 LIBELLEN	14
5 CONCLUSIES	15
LITERATUUR	16
BIJLAGEN: TERRITORIUMKAARTEN BROEDVOGELS 2009	17

1 Inleiding

1.1 Doelstelling

De doelstelling van deze inventarisatie is inzicht te krijgen in het voorkomen van broedvogels langs een deel van de Balgoijse Wetering ten zuiden van Wijchen. De Balgoijse Wetering is onderdeel van de ecologische verbindingszone Horssen-Heumen. Het Balgoijse Meer, een oude verlande Maasarm ten zuiden van de Balgoijse Wetering (in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer) maakt deel uit van het onderzoeksgebied. Aangevuld met andere bekende faunistische waarnemingen uit het gebied, geeft dit rapport een overzicht van de faunistische betekenis van de Balgoijse Wetering.

1.2 Uitvoering

Het deel van de Balgoijse Wetering dat in 2009 is geïnventariseerd, ligt tussen de Balgoijse Weg en de Drutense Weg. De broedvogelinventarisatie is uitgevoerd in april en mei 2009 in 3 inventarisatierondes.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een beschrijving gemaakt van het gebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de methode en resultaten van de broedvogelinventarisatie in 2009 inclusief een korte soortbespreking van de vastgestelde broedvogelsoorten. Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van faunistische waarnemingen van 2004 t/m 2009 van vogels, zoogdieren, amfibieën en insecten op basis van eigen waarnemingen, literatuur en waarnemingen van www.waarneming.nl. In hoofdstuk 5 zijn enkele conclusies getrokken over de faunistische betekenis van het gebied.

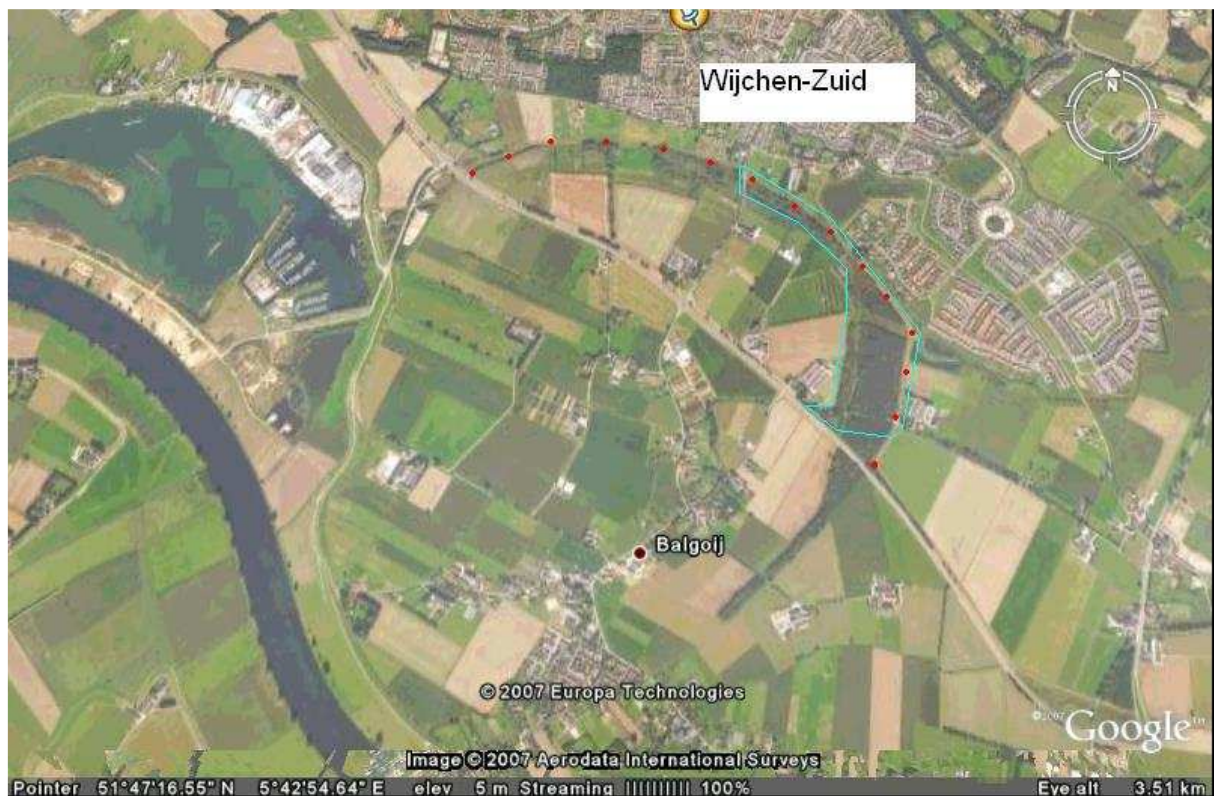
2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging

De Balgoijse Wetering ligt ten zuiden van Wijchen (figuur 1). Het deel dat in 2009 is geïnventariseerd, ligt tussen de Balgoijse Weg en de Drutense Weg. De oppervlakte van het onderzoeksgebied is ongeveer 17,5 ha.

De Balgoijse Wetering wordt gevoed door de Zeedijkse Leigraaf vanuit het oosten en mondt bij gemaal Citters II uit in de oude Maasarm van de Loonse Waard (jachthaven), die weer uitmondt in de Maas.

Langs het in 2009 onderzochte deel van de Balgoijse Wetering ligt aan de noord- en oostzijde de bebouwde kom van Wijchen. Aan de zuid- en westzijde liggen agrarisch grasland en een fruitboomgaard (de Elshof). Vanaf de Balgoijse Weg naar het oosten loopt (aan de zuidzijde) een wandelpad, dat eindigt bij de fietsbrug over de wetering ter hoogte van de Gamert. Vanaf de fietsbrug loopt een fietspaadje langs de Elshof via de Torenstraat naar de Rijdtsestraat. Deze loopt hier parallel loopt aan de Drutenseweg en doorsnijdt het onderzoeksgebied in de zuidelijkste punt. De Rijdtsestraat passeert de Balgoijse Wetering middels een brug. Behalve genoemde paden, wegen en bruggen is het onderzoeksgebied niet vrij toegankelijk. Wel loopt er een schouwpad langs de wetering vanaf de brug in de Rijdtsestraat richting de fietsbrug bij de Gamert.



Figuur 1. Ligging Balgoijse Wetering (rode stippellijn) en geïnventariseerd deel in 2009 (blauwe lijn) ten zuiden van Wijchen.

2.2 Historie

Balgoijse Meer

De naam Balgoij, die voor het eerst in 1172 opdook, is samengesteld uit balg (drassige gronden) en ooi (streek in de bocht van een rivier). Van oudsher is het gebied tussen Wijchen en Balgoij een lager gelegen gebied, dat regelmatig onderliep met overtollig water uit oostelijke richting. Toch zijn er duidelijke aanwijzingen dat er al in het begin van de Middeleeuwen mensen hebben gewoond. Dat kan alleen het geval geweest zijn op de hoge oeverwalgronden aan de oevers van de oude Maasarm (de Meander of Balgoijse meer) die toen waarschijnlijk nog niet dichtgeslibd was. Vermoedelijk boden deze natuurlijke hoogten toch niet overal voldoende bescherming tegen het water. De eerste bedijkingen in dit gebied stammen uit de 11^e en 12^e eeuw. Er is dan sprake van een kade die van Balgoij naar Nederasselt liep. In een document van 1247 wordt melding gemaakt van het bestaan van een sluis op de Maas bij Balgoij, die waarschijnlijk diende om het water uit het Balgoijse meer af te voeren (Anonymus, z.j.).

Van de Maas zijn in deze regio een aantal verleggingen bekend. Het Balgoijse Meer is een oude Maasarm, die functioneerde tot vóór 1.000 na Christus. In de middeleeuwen was de oude Maasarm, naast de later gegraven Balgoijse Wetering, al gedeeltelijk dichtgeslibd en sprak men van het Balgoijse Meer (Eerdmans, 1999).

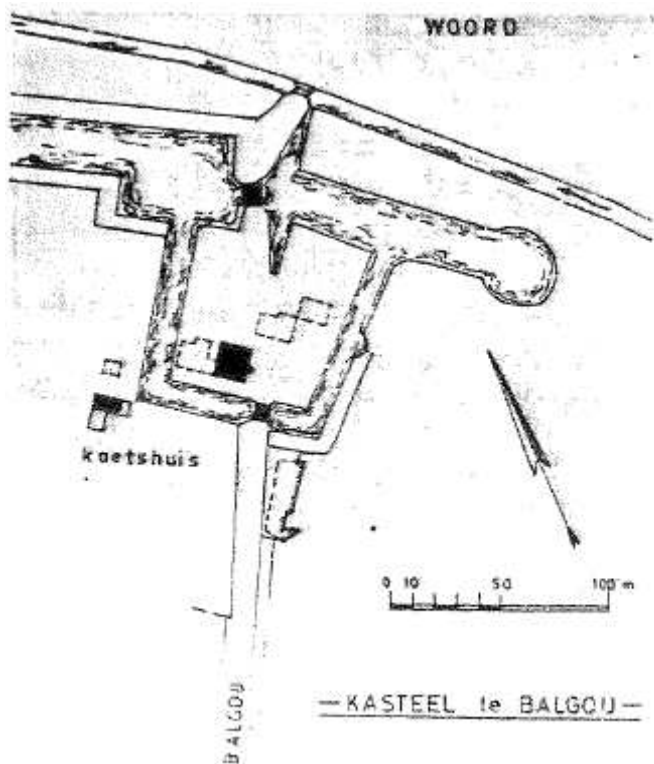
De oude Maasarm van de Loonse Waard vormde, blijkens de 'Grote Historische Atlas van Nederland, deel 4 Zuid-Nederland 1838-1857' (Wolters Noordhoff Atlasproducties, 1990), halverwege de negentiende eeuw de toenmalige loop van de Maas. De Balgoijse Wetering liep volgens deze Atlas verder door naar het zuiden richting Keent. In de huidige situatie wordt de Balgoijse Wetering gevoed door de Zeedijkse Leigraaf vanuit oostelijke richting, parallel gelegen aan de noordzijde van de Drutense Weg.

Balgoijse Wetering

Reinald II bezegelde in 1321 de grondwet voor de waterlossing in het Land van Maas en Waal. Deze bevatte een voor die tijd modern en duurzaam complex van voorzieningen en rechtsregels, dat bijdroeg aan de welvaart in het gebied. Het systeem komt in menig opzicht overeen met de huidige situatie. Voorheen was sprake van een gebrekkig waterlossings-systeem dat eeuwenlang voor veel wateroverlast zorgde. Het zuidoostelijk deel van het land tussen Maas en Waal heeft waarschijnlijk altijd zijn eigen uitwateringssluizen op de Maas gehad. Het sluisje bij de Kievitshof in het boveinde buiten beschouwing gelaten, had de Balgoijse Wetering slechts één schutlaken, dat lag op de grens tussen Balgoij en Nederasselt. Evenals het sluisje van Heumen mocht ook dit schutlaken pas drie dagen nadat de grote sluis op de Maas was gaan uittrekken, geopend worden. Het schutlaken diende om het grondgebied van Balgoij te beschermen tegen het overstromingswater uit Nederasselt. Dit werkte slechts zeer ten dele. De hoeveelheid kwelwater dat onder de vele kilometers lange dijk tussen Balgoij en Heumen doorsijpelde, was zo groot, dat de capaciteit van de wetering en de mogelijkheden om natuurlijk te lozen, onvoldoende waren. Ook de wallen van de Balgoijse Wetering waren te laag, zodat elke winter en voorjaar het water, dat eerst de Overasseltse en Nederasseltse Broeken had overstroomd, aan beide zijden van het schutlaken over de wallen liep om enerzijds nagenoeg het gehele gebied van Balgoij te inunderen en anderzijds af te stromen naar het Wijchense Meer, dat op zijn beurt weer onderliep en Leur onder water zette. Vanaf 1910 zijn er binnen enkele jaren voor het land van Maas en Waal en het Rijk van Nijmegen vier stoomgemalen gebouwd, waaronder de Citters I aan de Niftrikse Wetering en de Citters II aan de Balgoijse Wetering (Van Heiningen, 1971).

Kasteel Balgoij

In het hiervoor al aangehaalde document van 1247 wordt gesproken over de “villa Balgoye”. De villa wordt aangeduid als omgeven door moerassen en gebieden met wilgen, elzen en ander waterminnend gewas en gelegen tegenover “Worde” (Woord, langs de Vormerseweg). Dit wijst zowel wat de natuurlijke gesteldheid van het terrein als wat de plaats betreft zeer duidelijk op het gebied waar ook ongeveer het kasteel is gebouwd, dat wil zeggen in het drassige gebied van de Maasmeander. Midden in het noordwestelijke deel van het, door de meander omsloten gebied, lag het voormalige kasteel van Balgoij. In Anonymus (z.j.) is een plattegrond van het kasteel opgenomen (figuur 2), waarop te zien is dat de grachten in verbinding stonden met de meander. In 1941 zijn ruim twee meter dikke fundamenteën, waarin een waterput, blootgelegd van het Middeleeuwse kasteel (Anonymus, z.j.).



Figuur 2. Kasteel Balgoij met slotgracht die in verbinding staat met het Balgoijse Meer.

Omstreeks 1570 werd op de restanten van het kasteel – de grachten waren toen al grotendeels gedempt met het puin van de ruïne – een groot landhuis gebouwd, het Huis te Balgoij. Het wordt omschreven als een adelijk huis, met hof en boomgaard en een schone tuin. Wie het huis liet bouwen is onbekend, wel is bekend dat in 1780 Bernard van Rappard het landgoed kocht en vermoedelijk de bouw voltooide. Er zijn geen afbeeldingen bewaard gebleven. In de loop van de 19^e eeuw was het tot ruïne vervallen. Toen Van Haren de grond in 1909 kocht, liet hij het helemaal afbreken (Eerdmans, 1999).

Behalve het oude Middeleeuwse kasteel is sprake van een kasteel uit de 18^e eeuw op het zelfde terrein. De oude weg van Balgoij naar Wijchen liep over het kasteelterrein, aan de ingang ervan werd tol geheven (Anonymus, z.j.).

2.3 Terreinbeschrijving

De kern (ca. 3 ha) van het gebied Balgoijse Meer (29 ha) is sinds 1972 in bezit van Staatsbosbeheer. Het overige deel van het object is in 1990 in het kader van de ruilverkaveling 'Het Rijk van Nijmegen' aan Staatsbosbeheer toebedeeld. Het object omvat naast een aantal natuurterreinen (grasland, riet, ruigte, moeras) en bossen in de voormalige rivierarm, vele landschapselementen (singels en hagen) die in de omgeving van Balgoij zijn gelegen. Omdat het natuurgebied nog "jong" is, zijn de actuele natuurwaarden beperkt. Door de diverse aanwezige grensmilieus heeft het gebied echter een hoge potentiële natuurwaarde. Met name de delen waar kwelwater uit de hoger gelegen gestuwde gebieden aan de oppervlakte treedt, zijn botanisch van belang. Soorten als grote boterbloem, grote valeriaan, dotterbloem, echte koekoeksbloem en diverse zeggesoorten zijn hier aangetroffen. Voor de fauna is het gebied met name van belang voor vogels. Soorten als knobbelzwaan, buizerd, waterhoen, meerkoet, rietgors, grasmus, rietzanger, spotvogel, bosrietzanger, torenvalk, patrijs, wilde eend en braamsluiper zijn hier aangetroffen. Mogelijk dat het gebied op termijn voor de das als "stepping stone" van betekenis kan zijn (Gemeente Wijchen, 1995).

2.4 Beleid en beheer

De Balgoijse Wetering vormt een onderdeel van de geplande ecologische verbindingszone Horssen-Heumen (Gemeente Wijchen et al., 2004). De aanleg is gestart in 2001 en duurt circa 15 jaar. De lengte bedraagt 28 km. Inrichting gebeurt aan de hand van de modellen 'kamsalamander' en 'das'. Er worden zowel natuurvriendelijke oevers aangelegd als stapstenen. De aanleg van natuurvriendelijke oevers langs de Balgoijse Wetering is afgerond in 2007 (figuur 3).

De Balgoijse Wetering maakt onderdeel uit (kernegebied) van de ecologische hoofdstructuur volgens het Groenstructuurplan van de gemeente Wijchen (1995).

Daarnaast heeft de gemeente Wijchen het initiatief genomen om het gebied tussen de nieuwbouwwijk Kerkeveld en de ecologische verbindingszone Horssen-Heumen natuurlijk in te richten, zodat een overgang is gecreëerd tussen het stedelijk gebied en het natuurlijk ingericht gebied.

In het KRW-Gebiedsplan Deelgebied Land van Maas en Waal (Waterschap Rivierenland, 2007) is de Balgoijse Wetering opgenomen met een specifiek ecologische doelstelling (SED). De Balgoijse Wetering valt binnen het deelstroomgebied Citters.

Er is sprake van een 'Beheersplan Balgoijse Meer voor de periode 1994-2004' (Schepop & Meijssen, 1993). Helaas is van dit beheersplan alleen een verwijzing via internet gevonden.



Figuur 3. Natuurvriendelijke oevers (foto links vanaf brug Rijdtsestraat, foto rechts vanaf fietsbrug bij de Gamert).

3 Broedvogelinventarisatie 2009

3.1 Methode

De inventarisatie is uitgevoerd volgens de SOVON-methode (Van Dijk, 2004). Er zijn (door familieomstandigheden) maar 3 inventarisatieronden uitgevoerd. Tabel 1 geeft een overzicht van data, tijden, temperatuur en weertype.

Nr	Datum	Start	Eind	Duur	Temp	Neerslag	Bewolking
1	5-4-09	6.25	7.10	45 min	8°C	Geen	Bewolkt
2	29-4-09	5.40	6.30	50 min	5°C	Geen	Bewolkt, mistig
3	24-5-09	4.55	5.55	60 min	15°C	Geen	Geen

Tabel 1. Overzicht inventarisatierondes 2009.

De terreinbezoeken zijn steeds gehouden bij gunstig inventarisatieweer. De start van de bezoeken lag in principe een half uur voor zonsopgang. De totale inventarisatieduur bedroeg 2 uur en 35 minuten. Het startpunt lag afwisselend langs de Balgoijse Weg (ronde 1 en 3) en op de brug over de wetering in de Rijdtsestraat (ronde 2). De route is opgenomen in figuur 4.



Figuur 4. Onderzoekgebied (rode stippellijn) en route (groene lijn).

Territoriumindicatieve waarnemingen zijn vastgelegd op rondekaarten. Aan het eind van de inventarisatie zijn hiervan soortkaarten gemaakt, op grond waarvan het aantal territoria per soort is bepaald.

3.2 Resultaten

In totaal zijn tijdens de 3 inventarisatieronden 34 vogelsoorten in het onderzoeksgebied waargenomen. Op basis van de clustering van waarnemingen (SOVON-methode) zijn territoria vastgesteld van 31 soorten.

Tabel 2 geeft een overzicht van het aantal waarnemingen per inventarisatieronde, het totaal aantal waarnemingen en de dichtheid (aantal territoria/ha, oppervlakte 17,5 ha) opgenomen.

Soort	5 april	29 april	24 mei	Totaal	Territoria	Dichtheid (aantal/ha)
Boomkruiper	1			1	1	0,06
Bosrietzanger			6	6	6	0,34
Braamsluiper			1	1	1	0,06
Buizerd	1		1	2	0	0,00
Fazant	2	1	1	4	2	0,11
Fitis		3	1	4	3	0,17
Gaai	2	2	3	7	3	0,17
Grasmus		1	1	2	1	0,06
Groene specht	1			1	1	0,06
Heggenmus	1	1	1	3	1	0,06
Houtduif	9	14	20	43	20	1,14
Kleine karekiet			5	5	5	0,29
Knobbelzwaan	2	1		3	1	0,06
Koekoek		1	1	2	1	0,06
Koolmees	11	6	6	23	11	0,63
Meerkoet	4	2	3	9	3	0,17
Merel	14	8	18	40	15	0,86
Nachtegaal		1	1	2	1	0,06
Nijlgans	1		2	3	1	0,06
Pimpelmees	3	3	2	8	3	0,17
Rietgors		1		1	0	0,00
Roodborst	13	4	6	23	6	0,34
Staartmees	2		1	3	1	0,06
Tjiftjaf	13	16	17	46	19	1,09
Tuinfluitier		3	1	4	1	0,06
Vink	2	4	10	16	10	0,57
Wilde eend	7	10	14	31	3	0,17
Winterkoning	24	16	15	55	24	1,37
Witte kwikstaart			3	3	0	0,00
Zanglijster	3	3	5	11	6	0,34
Zomertortel			2	2	2	0,11
Zwarte kraai	2	4	3	9	4	0,23
Zwarte roodstaart			1	1	1	0,06
Zwartkop		6	12	18	13	0,74
Totaal	118	111	163	392	170	9,71

Tabel 2. Aantal waarnemingen en vastgestelde territoria per soort.

Alleen territoriumindicatieve waarnemingen binnen de zogenaamde datumgrenzen tellen mee bij de bepaling van de territoria. De waarnemingen buiten deze datumgrenzen die dus niet meetellen, zijn in de tabel grijs gearceerd.

Van buizerd, rietgors en witte kwikstaart konden geen territoria worden vastgesteld. Van de rietgors is er een waarneming buiten de datumgrenzen, van buizerd en witte kwikstaart zijn er onvoldoende waarnemingen om te voldoen aan de eisen voor een territorium.

De territoriumkaarten van de vastgestelde soorten zijn opgenomen in bijlage 1.

4 Overige waarnemingen van 2004 t/m 2009

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de in het gehele gebied van de Balgoijse Wetering (figuur 1) waargenomen diersoorten in de periode 2004 t/m 2009 beschreven. Daarbij zijn ook waarnemingen van www.waarneming.nl betrokken en gegevens van het aangrenzende natuurontwikkelingsgebied bij Kerkeveld (Nieuwland Advies, 2001; 2002).

Door de auteur zijn in de periode 2004 t/m 2009 66 vogelsoorten, 3 vleermuissoorten, 5 overige zoogdiersoorten, 11 dagvlindersoorten, 1 libellensoort en 2 amfibieënsoorten langs de gehele Balgoijse Wetering waargenomen. Dat wil zeggen vanaf de Wegelaar in Balgoij tot en met gemaal Citters II bij de Maasbandijk langs de Loonse Waard (jachthaven).

4.2 Vogels

In tabel 3 zijn vogelwaarnemingen van 2004 t/m 2009 opgenomen langs de gehele Balgoijse Wetering. Aangegeven is of de soorten in het in 2009 geïnventariseerde deel zijn waargenomen, of in het overige deel van de Balgoijse Wetering.

	Vogels	1995	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Onderzoeks- gebied 2009	In overig deel BW
1	aalscholver						1	1	X	
2	bergeend							1		X
3	blauwe reiger					1	1	1	X	X
4	boomkruiper					1	1	1	X	
5	bosrietzanger	1	1			1		1	X	X
6	braamsluiper							1	X	
7	canadese gans						1		X	
8	buizerd	1			1	1	1	1	X	X
9	dodaars						1		X	
10	ekster					1	1	1	X	X
11	fazant				1	1	1	1	X	X
12	fitis				1	1	1	1	X	X
13	gaai					1	1	1	X	X
14	goudvink					1			X	
15	grasmus	1					1	1	X	
16	grauwe gans					1	1	1	X	X
17	groene specht		1		1	1	1	1	X	X
18	groenling						1	1	X	
19	grote bonte specht					1	1	1	X	X
20	grote lijster							1	X	
21	havik				1	1	1	1	X	X
22	heggenmus							1	X	
23	houtduif					1	1	1	X	X
24	ijsvogel				1	1		1	X	X
25	kauw					1	1	1	X	X
26	kerkuil				1					X
27	kievit							1		X
28	kleine karekiet				1		1	1	X	X
29	kneu				1	1	1	1	X	X
30	knobbelzwaan	1			1	1	1	1	X	X
31	koekoek		1	1	1	1	1	1	X	X

32	kolgans				1					X
33	koolmees					1	1	1	X	X
34	kwartel				1					X
35	kramsvogel							1	X	X
36	matkop				1	1	1	1	X	X
37	meerkoet	1					1	1	X	X
38	merel					1	1	1	X	X
39	nachtegaal							1	X	
40	nijlgans				1	1		1	X	X
41	patrijs	1			1					X
42	pimpelmees					1	1	1	X	X
43	putter				1	1	1	1	X	X
44	rietgors	1						1	X	
45	rietzanger	1	1						X	
46	ringmus						1	1	X	X
47	roodborst					1	1	1	X	X
48	sperwer				1				X	
49	spotvogel	1							X	
50	spreeuw						1	1	X	X
51	staartmees						1	1	X	X
52	tjiftjaf				1	1	1	1	X	X
53	torenvalk	1			1	1	1		X	X
54	tuinfluiter							1	X	
55	turkse tortel						1	1	X	
56	veldleeuwerik				1					X
57	vink					1	1	1	X	X
58	waterhoen	1				1	1	1	X	X
59	wilde eend	1				1	1	1	X	X
60	winterkoning					1	1	1	X	X
61	witte kwikstaart						1	1	X	X
62	zanglijster					1	1	1	X	X
63	zomertortel				1	1	1	1	X	X
64	zwarte kraai					1	1	1	X	X
65	zwarte roodstaart							1	X	
66	zwartkop						1	1	X	X
	66 soorten	12	4	1	22	35	43	54	58	49

Tabel 3. Waarnemingen vogels in het gehele gebied van de Balgoijse Wetering van 2004 t/m 2009. Tevens zijn de soorten beschreven in Gemeente Wijchen (1995) opgenomen.

Aanvullend zijn volgens waarneming.nl de volgende soorten waargenomen: boomklever, fuut, geoorde fuut, huiszwaluw, kleine bonte specht, kuifeend, pestvogel en wespendif.

Vanaf 2001 wordt het door de gemeente Wijchen ingerichte terrein tussen de nieuwbouwwijk Kerkeveld en de Balgoijse Wetering gemonitord (Nieuwland Advies, 2001; 2002). De in de strang waargenomen soorten zijn watersnip, wilde eend, rietgors (waarschijnlijk), torenvalk, scholekster, diverse kleine zangvogels en blauwe reiger.

Het totaal aantal bekende vogelsoorten in het gebied bedraagt hiermee (tenminste) 67.

4.3 Zoogdieren

In tabel 4 zijn zoogdierwaarnemingen van 2004 t/m 2009 opgenomen langs de gehele Balgoijse Wetering. Aangegeven is of de soorten in het in 2009 geïnventariseerde deel zijn waargenomen, of in het overige deel van de Balgoijse Wetering.

	Vleermuizen	2005	2006	2007	2008	2009	Onderzoeks- gebied 2009	In overig deel BW
1	dwergvleermuis		1		1	1		X
2	grootoorvleermuis		1		1			X
3	watervleermuis		1		1			X
4	haas	1	1		1	1	X	X
5	konijn				1		X	X
6	mol					1		X
7	ree					1		X
8	rosse woelmuis			1				X
	8 soorten	1	5	1	5	4	2	8

Tabel 4. Waarnemingen zoogdieren 2005 t/m 2009.

Aanvullend zijn volgens waarneming.nl de volgende soorten waargenomen: das, egel.

Vanaf 2001 wordt het door de gemeente Wijchen ingerichte terrein tussen de nieuwbouwwijk Kerkeveld en de Balgoijse Wetering gemonitord (Nieuwland Advies, 2001; 2002). In de aangelegde kunstburcht zijn loopsporen aangetroffen (zoogdiersoort onbekend).

Het totaal aantal bekende zoogdiersoorten in het gebied bedraagt hiermee 10.

4.4 Amfibieën

Groene en bruine kikker zijn in 2008 waargenomen langs de Balgoijse Wetering ter hoogte van het moestuincomplex aan de Vormerseweg. In 2009 is alleen de groene kikker waargenomen.

Vanaf 2001 wordt het door de gemeente Wijchen ingerichte terrein tussen de nieuwbouwwijk Kerkeveld en de Balgoijse Wetering gemonitord (Nieuwland Advies, 2001; 2002). Hier zijn vier amfibiesoorten aangetroffen: groene kikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

Het totaal aantal bekende amfibieënsoorten in het gebied bedraagt hiermee 4.

4.4 Dagvlinders

In tabel 5 zijn dagvlinderwaarnemingen van 2004 t/m 2009 opgenomen langs de gehele Balgoijse Wetering.

Aanvullend zijn volgens waarneming.nl de volgende soorten waargenomen: bont zandoogje, boomblauwtje, bruin zandoogje, groot koolwitje, icarusblauwtje en koninginpage.

Vanaf 2001 wordt het door de gemeente Wijchen ingerichte terrein tussen de nieuwbouwwijk Kerkeveld en de Balgoijse Wetering gemonitord (Nieuwland Advies, 2001): icarusblauwtje, atalanta, oranje luzernevlinder, argusvlinder, distelvlinder, klein koolwitje, klein geaderd witje, bont zandoogje.

Het totaal aantal bekende dagvlindersoorten in het gebied bedraagt hiermee 19.

	Dagvlinders	2004	2006	2007	2008
1	atalanta			1	1
2	citroenvlinder				1
3	dagpauwoog			1	
4	distelvlinder			1	
5	gehakkelde aurelia				1
6	klein geaderd witje				1
7	klein koolwitje		1	1	1
8	kleine vos			1	1
9	landkaartje	1			1
10	oranjetip				1
11	vuurvlindertje	1			
	11 soorten	2	1	5	8

Tabel 6. Waarnemingen dagvlinders 2004 t/m 2008.

4.5 Libellen

Van libellen zijn alleen diverse waarnemingen van *Aeschna sp.* bij de fietsbrug over de Balgoijse Wetering bekend (binnen het onderzoeksgebied).

Aanvullend zijn volgens waarneming.nl de volgende soorten waargenomen: bloedrode heidelibel, bruine korenbout en gewone oeverlibel.

Het totaal aantal bekende libellensoorten in het gebied bedraagt hiermee 3.

5 Conclusies

Vogelsoorten

- In totaal zijn er in 2009 van 31 vogelsoorten territoria vastgesteld in het onderzoeksgebied langs de Balgoijse Wetering, op basis van 3 inventarisatierondes.
- In principe geven meer (bij voorkeur 7 tot 8) inventarisatieronden betrouwbaarder resultaten. Met 3 inventarisatieronden is echter een redelijke indicatie verkregen van voorkomende soorten en aantallen.
- De territoriumdichtheid in het onderzoeksgebied van 2009 (17,5 ha) is 9,71 territoria per hectare.
- In totaal zijn in het gehele gebied van de Balgoijse Wetering in de periode 2005 t/m 2009 door de auteur 66 vogelsoorten waargenomen.
- Het totaal aantal bekende vogelsoorten in het gebied bedraagt, mede op grond van andere bronnen (tenminste) 76.

Overige soortgroepen

- Het totaal aantal bekende zoogdiersoorten in het gehele gebied van de Balgoijse Wetering is 10: dwergvleermuis, grootoorvleermuis, watervleermuis, das, egel, haas, konijn, mol, ree en rosse woelmuis.
- Het totaal aantal bekende amfibiesoorten in het gehele gebied van de Balgoijse Wetering bedraagt vier: groene kikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.
- Het totaal aantal bekende dagvlindersoorten in het gehele gebied van de Balgoijse Wetering is 19: argusvlinder, atalanta, bont zandoogje, boomblauwtje, bruin zandoogje, citroenvlinder, dagpauwoog, distelvlinder, gehakkelde aurelia, groot koolwitje, icarusblauwtje, klein gaderd witje, klein koolwitje, kleine vos, koninginpage, landkaartje, oranjetip, oranje luzernevlinder en vuurvindertje.
- Het totaal aantal bekende libellensoorten in het gehele gebied van de Balgoijse Wetering bedraagt is 3: bloedrode heidelibel, bruine korenbout en gewone oeverlibel.

Literatuur

- Anonymus, z.j. Geschiedenis van de maasdorpen Overasselt, Nederasselt, Balgoij, Keent [Bibliotheek Wijchen].
- Dijk, A.J. van, 2004. Handleiding Broedvogel Monitoring Project (Broedvogel-inventarisatie in proefvlakken). SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Eerdmans, H., 1999. Wij in Wijchen.
- Gemeente Wijchen, 1995. Groenstructuurplan.
- Gemeenten Wijchen, Druten, Heumen, Waterschap Rivierenland, Provincie Gelderland, Staatsbosbeheer, Het Geldersch Landschap & Dienst Landelijk Gebied, 2004. Ecologische verbindingszone Horssen-Heumen. Werk in uitvoering! Wijchen.
- Heiningen, H. van, 1971. Tussen Maas en Waal. 650 jaar geschiedenis van mensen en water. Zuthpen. [op www.boerdej.nl/natuur/wetering.htm]
- Nieuwland Advies, 2001. Rapport monitoring 'Ecologische verbindingszone Kerkeveld'. Wageningen.
- Nieuwland Advies, 2002. Monitoring Kerkeveld 2002. Wageningen.
- Waterschap Rivierenland, 2007. KRW-Gebiedsplan Deelgebied Land van Maas en Waal. Concept-rapport. Tiel.
- Wolters Noordhoff Atlasproducties, 1990. De Grote Historische Atlas van Nederland, deel 4 Zuid-Nederland 1838-1857. Groningen.

Overige literatuur over de Balgoijse Wetering

Hiervan zijn via internet verwijzingen gevonden, maar de originele documenten zijn (helaas nog) niet gevonden door de auteur.

- Schepop, H.F. van de & A. Meijssen, 1993. Beheersplan Balgoijse Meer voor de periode 1994-2004. SBB Regio Rivierenland, Heesch. 18 p.
- Jansen, I. & R. Vermeulen, 1977. Het Baloyse Meer (verlande, oude rivierarm van de Maas). Scriptie Pedagogische Akademie, Nijmegen. [Baloyse Meer bij Wijchen, gemeente Overasselt]. [Opgenomen in: Hoekstra, B. & P. van de Linden, z.j. Publicaties over recente zoogdieren van Nederland verschenen tussen 1970-1990.]
- Voo, E.E. van der, z.j. Vegetatieschets Balgoijse meer en veranderingen loop van de Maas [verwijzing op www.biodiversiteitsportaal.nl]

Bijlagen: territoriumkaarten broedvogels 2009

1	Boomkruiper.....	18
2	Bosrietzanger.....	18
3	Braamsluiper.....	19
4	Fazant.....	19
5	Fitis.....	20
6	Gaai.....	20
7	Grasmus.....	21
8	Groene specht.....	21
9	Heggenmus.....	22
10	Houtduif.....	22
11	Kleine karekiet.....	23
12	Knobbelzwaan.....	23
13	Koekoek.....	24
14	Koolmees.....	24
15	Meerkoet.....	25
16	Merel.....	25
17	Nachtegaal.....	26
18	Nijlgans.....	26
19	Pimpelmees.....	27
20	Roodborst.....	27
21	Staartmees.....	28
22	Tjiftjaf.....	28
23	Tuinfluit.....	29
24	Vink.....	29
25	Wilde eend.....	30
26	Winterkoning.....	30
27	Zanglijster.....	31
28	Zomertortel.....	31
29	Zwarte kraai.....	32
30	Zwarte roodstaart.....	32
31	Zwartkop.....	33

NB. Op de territoriumkaarten zijn met stippen uitsluitend de **centra** van de geclusterde territoria aangegeven, indicatief voor de verspreiding in het onderzoeksgebied langs de Balgoijse Wetering. Dit kan in sommige gevallen betekenen dat een territorium buiten het voorkeursbiotoop van een soort lijkt te liggen.